خبر

تولیت آستان قدس رضوی
در اجلاسیه شورای فرهنگ عمومی خراسان رضوی:

فرهنگ، هسته مرکزی همه فعالیت‌ها در نظام اسلامی است

تولیت آستان قدس رضوی با تأکید بر اینکه فرهنگ، محور و هسته اصلی همه فعالیت‌ها در نظام اسلامی است، گفت: بی‌توجهی به مبانی فرهنگی در برنامه‌ریزی‌ها و ساخت‌وسازهای شهری، جامعه را از هویت دینی و ارزش‌های اصیل خود دور می‌کند.

به گزارش آستان نیوز، آیت‌الله احمد مروی در اجلاسیه شورای فرهنگ عمومی خراسان رضوی که چهارشنبه هفتم آبان ۱۴۰۴ در تالار شیخ طبرسی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی با حضور دبیر شورای فرهنگ عمومی کشور، استاندار خراسان رضوی و جمعی از مسئولان دستگاه‌های اجرایی و مدیران تشکل‌های مردم‌نهاد فرهنگی برگزار شد، با تأکید بر ماهیت فرهنگی انقلاب اسلامی، اظهار کرد: انقلاب ما در ذات خود یک انقلاب فرهنگی است، نه صنعتی و نه سیاسی؛ به همین دلیل مخاطب آن همه انسان‌ها در سطح جهانی هستند.

■پیوند همه فعالیت‌های کشور با فرهنگ دینی و انقلابی

وی با اشاره به رسالت شورای فرهنگ عمومی کشور، افزود: اساس انقلاب اسلامی برخاسته از فرهنگ دینی و جامعه ایرانی است، بنابراین هر تلاش در هر حوزه‌ای باید دارای پیوندی عمیق با فرهنگ باشد، نه به صورت پیوست و حاشیه، بلکه فرهنگ به عنوان اصل و هسته مرکزی فعالیت‌ها قلمداد می‌شود.

تولیت آستان قدس رضوی خاطرنشان کرد: اگر انقلاب ما صنعتی یا اقتصادی بود، در مرزهای ملی محدود می‌شد، اما چون فرهنگی است، توان گسترش جهانی دارد. آنچه موجب دشمنی‌ها و فشارهای فراوان علیه این انقلاب شده، همین ویژگی فرهنگی و انسان‌محور آن است.

آیت‌الله مروی در بخش دیگری از سخنان خود با ابراز نگرانی از روند توسعه شهری مشهد در دهه‌های اخیر، تصریح کرد: متأسفانه در بسیاری از پروژه‌های عمرانی دهه‌های اخیر، پیوندهای فرهنگی مورد توجه قرار نگرفته است. بسیاری از بناها، شهرک‌ها و ساختمان‌هایی که در مشهد ساخته شده‌اند، با فرهنگ انقلاب اسلامی و هویت شهر امام رضا(ع) همخوانی ندارند؛ در حالی که معماری این شهر باید در خدمت معنویت، زیارت و هویت رضوی باشد.

تولیت آستان قدس رضوی تأکید کرد: در ساخت‌وسازهای بلندمرتبه اطراف حرم مطهر باید به گونه‌ای عمل شود که دید گنبد و گلدسته‌های حرم مطهر امام رضا(ع) محفوظ بماند. رعایت حریم اماکن مقدس امری ضروری است، اما متأسفانه در اطراف حرم مطهر رضوی این اصل مهم تا حد زیادی نادیده گرفته شده است.

■معماری اسلامی، ضامن حفظ هویت

آیت‌الله مروی با اشاره به آثار اجتماعی و فرهنگی معماری شهری، گفت: نوع معماری بر رفتار اجتماعی مردم تأثیرگذار است؛ معماری‌هایی که با فرهنگ ایرانی و اسلامی ما همخوانی ندارند، خانه‌هایی که با اشراف متقابل ساخته می‌شوند و... می‌توانند بر تضعیف فرهنگ دینی و ارزش‌های اجتماعی در جامعه تأثیر داشته باشند؛ چنین موضوعاتی نباید از دیدگاه‌های معماری و فرهنگی مغفول بماند. شورای فرهنگ عمومی باید در این زمینه حضوری فعال و مؤثر داشته باشد.

وی با یادآوری تأکیدات رهبر معظم انقلاب در خصوص خروجی محور بودن اقدامات فرهنگی، بیان کرد: اگر هزینه‌ها و فعالیت‌ها خروجی ملموس نداشته باشد، حاصل کار فقط ظاهر و شعار است. باید دید پس از اجرای برنامه‌ها واقعاً چه تغییری در فرهنگ مخاطبان ایجاد شده است.

تولیت آستان قدس رضوی بر ضرورت دقت، تعهد و ضمانت اجرایی تصمیمات شورای فرهنگ عمومی تأکید کرد و گفت: شورای فرهنگ عمومی باید با قدرت در صحنه بماند و مصوباتش را تا اجراپیگیری کند.

به کوشش انتشارات به‌نشر منتشر شد

رازهای مدیریت اخلاقی از زبان امام علی(ع) در «مدیریت علوی»

نامه تاریخی امام علی(ع) به فرماندار مصر، توسط انتشارات به‌نشر در قالب کتاب «مدیریت علوی» منتشر شد.

به گزارش روابط عمومی انتشارات به‌نشر، این اثر با استخراج آموزه‌های ناب از نامه ۲۷ نهج‌البلاغه، راهکارهای عملی برای مدیریت اخلاق‌محور در سازمان‌ها ارائه می‌دهد و پاسخی به دغدغه‌های مدیریتی عصر حاضر است. کتاب «مدیریت علوی» به قلم سید حمیدرضا امین‌زاده، با استناد به نامه تاریخی و پرمایه امام علی(ع) به محمد بن ابی‌بکر (نامه ۲۷ نهج‌البلاغه) منتشر شده است. این اثر ارزشمند، دستورالعملی اخلاقی و کاربردی برای مدیریت در سطوح مختلف است که از گنجینه بی‌کران نهج‌البلاغه استخراج شده است.

امام علی(ع) در این نامه که می‌توان آن را «مرام‌نامه اخلاقی مدیران» نامید، خطاب به فرماندار مصر، رهنمودهایی حیات‌بخش را در عرصه حکمرانی، مدیریت اخلاق‌مدار و چگونگی تعامل با مردم بیان می‌فرمایند. اگرچه مخاطب اصلی این فرمان‌نامه در وهله نخست مدیران ارشد و میانی هستند، اما آموزه‌های آن در هر جایی که رابطه میان «فرادست» و «فرودست» مطرح باشد، الگوی رفتاری بی‌بدیلی ارائه می‌کند.

این کتاب با نگاه آموزشی و با بیانی روان و کاربردی تألیف شده است، از این رو زمینه درک عمیق کلام امام(ع) را برای طلاب و دانشجویان رشته‌های مدیریت و علوم تربیتی فراهم می‌کند. همچنین این اثر امکان بهره‌گیری از آن به عنوان منبع آموزشی در کارگاه‌ها و دوره‌های تربیت مدیران در سازمان‌ها و نهادهای دولتی را داراست.

کتاب «مدیریت علوی» با هدف ترسیم الگویی اسلامی از مدیریت و ارائه راهکاری برای ترکیه روابط سازمانی منتشر شده و ابزاری ارزشمند برای نهادینه کردن فرهنگ اخلاق علوی در سازمان‌ها و دستیابی به توسعه اخلاقی و اجتماعی محسوب می‌شود.

این اثر با طراحی جلد محمود بازدار، صفحه‌آرایی سید محسن عمادی مجد توسط انتشارات به‌نشر در قطع رقعی و با شمارگان هزار نسخه در ۲۷۶ صفحه منتشر شده که مطالعه آن برای مدیران، دانشجویان و علاقه‌مندان به حوزه اخلاق حرفه‌ای و مدیریت اسلامی مفید است.

از برکت وجود امام رضا(ع) آستان قدس رضوی در ۶ سال اخیر، خدمات گسترده‌ای ارائه داده است

نذورات مردمی، پشتوانه محرومیت‌زدایی

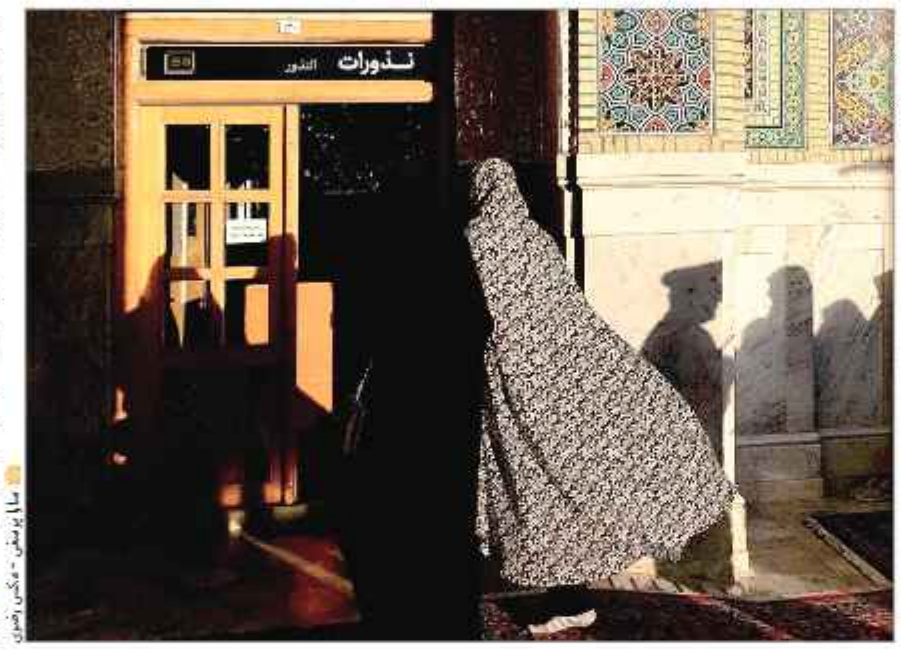

سارا یوسفی - عکس رضوی

زهرا زنگنه | وقتی وارد حرم مطهر امام رضا(ع) می‌شویم، نور گنبد و گلدسته‌ها بر چشم ما می‌تابد و از برکت حضور امام هشتم(ع) حظ می‌بریم، از اینکه پذیرفته و دعوت شده‌ایم، خرسندیم و از ته دل به امام مهربانی‌ها سلام می‌کنیم. سال‌هاست همه مردم ایران در این درگاه پذیرفته شده‌اند، چه آن‌ها که به بارگاه ملکوتی امام رضا(ع) مشرف شده‌اند و چه آن‌ها که فرصت حضور نیافته‌اند و از دور سلام می‌کنند. نور خورشید هشتم اما محدود به صحن و سرای رضوی نیست. این نور به برکت وجود امام رضا(ع) به همه ایران می‌تابد و آدم‌های مختلفی را زیر پرتو خود می‌گیرد. حالا سال‌هاست که برکت سفره امام رضا(ع) در سراسر ایران گسترانیده شده است و آستان قدس رضوی به بهانه‌های مختلف و در زمان‌های گوناگون، دست‌گیر محرومان و نیازمندان است. عملکردی که زیر سایه توجهات حضرت رضا(ع) رقم خورده است.

فعالیت‌های این حوزه در ۶ سال اخیر شتاب بیشتری گرفته است و با تأکیدات تولیت معزز آستان قدس رضوی، آیت‌الله احمد مروی خدمات این حوزه توسعه یافته است. خدماتی که به پشتوانه نذورات زائران و مجاوران و مشارکت‌های مردمی رقم خورده است. در گفت‌وگویی که با مدیرکل اداره نذورات آستان قدس رضوی داریم، علیرضا اسماعیل‌زاده عمده خدمات این حوزه در ۶ سال اخیر را تشریح می‌کند.

■کمک به محرومان طبق سیره امام رضا(ع)

ارائه خدمات به نیازمندان با هدف محرومیت‌زدایی از اقشار مختلف جامعه انجام می‌گیرد. علیرضا اسماعیل‌زاده با اشاره به این موضوع می‌گوید: آنچه با عنوان خدمات اجتماعی و محرومیت‌زدایی از سوی آستان قدس رضوی و به پشتوانه نذورات و مشارکت‌های مردمی انجام می‌گیرد، با الهام از سیره و منش حضرت رضا(ع) رقم می‌خورد و قطعاً خشنودی آن حضرت(ع) را سبب می‌شود.

او ادامه می‌دهد: با توجه به تمرکز بر این حوزه و تنوع خدمات، در ۶ سال اخیر حدود ۱۵ هزار میلیارد ریال از سوی آستان قدس رضوی برای محرومیت‌زدایی و کمک به نیازمندان سراسر کشور هزینه شده است.

در این مدت، احسان‌پذیران زیادی از درخانه امام هشتم(ع) دست پر خارج شده‌اند. به گفته اسماعیل‌زاده، برای زیرمجموعه‌های سرفصل احسان‌پذیران، اعتباری ۲ هزارو ۳۰۰ میلیارد ریالی در فاصله سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۳ صرف شده است.

برکات اجتماعی نذورات مردمی به حدی بوده که از محل آن، اقدامات مختلفی مانند کمک به افراد نیازمند و محروم، ترویج سنت قربانی و توزیع گوشت گرم میان نیازمندان، کمک به تهیه مسکن نیازمندان، توزیع غذای گرم و بسته‌های معیشتی و... صورت گرفته است.

■حمایت از محرومان و نهادهای حامی محرومان

نذران زیادی در ایام سال نذورات خود را با هدف حمایت از سلامت و درمان محرومان تقدیم آستان قدس رضوی می‌کنند. مدیرکل اداره نذورات آستان قدس رضوی در این باره توضیح می‌دهد: حوزه سلامت و درمان و تأمین سلامت زائران و مجاوران همواره از بخش‌هایی بوده که آستان قدس رضوی نگاهی متعالی به آن داشته است. در این حوزه اقداماتی مانند ساخت مراکز درمانی و تجهیز آن‌ها، درمان رایگان محرومان و تأمین هزینه‌های تشخیصی و درمانی آنان، برگزاری اردوهای نذر شفا و ارائه خدمات پزشکی رایگان در حاشیه شهرها و روستاها، تأمین دارو، کمک به مجموعه‌های خیریه درمانی و... با استفاده از نذورات و مشارکت‌های مردمی انجام شده است. وی مجموع هزینه خدمات حوزه درمان و سلامت را در بازه ۶ ساله اخیر ۹ هزارو ۳۵۰ میلیارد ریال اعلام می‌کند.

آستان قدس رضوی نه‌تنها در امور اجتماعی و محرومیت‌زدایی به صورت مستقیم به یاری مردم آمده است، بلکه در این حوزه از مجموعه‌ها و سازمان‌های فعال هم حمایت کرده است. براساس اعلام اسماعیل‌زاده، در ۶ سال گذشته هزارو ۴۰۰ میلیارد ریال صرف حمایت از نهادها، تشکل‌ها و گروه‌های مرتبط با خدمات اجتماعی شده است.

■برکت امام رضا(ع)، جاری در همه جای ایران

آن‌طور که در ابتدای گزارش عنوان شد، به برکت وجود نورانی امام رضا(ع) در ۶ سال گذشته همواره خدمات اجتماعی و محرومیت‌زدایی آستان قدس رضوی در سراسر ایران گسترش پیدا کرده و از طریق دفاتر استانی، مسیر خدمات‌رسانی به محرومان و نیازمندان هموار شده است.

وی توضیح می‌دهد: توزیع بسته‌های معیشتی و غذای گرم و ارائه انواع خدمات به محرومان نیازمند و احسان‌پذیران از جمله برکاتی است که در سایه عنایت امام رضا(ع) و با همکاری شبکه خادمیاری در سراسر کشور صورت می‌گیرد. این اقدامات و فعالیت‌های اجتماعی از محل نذورات مختلف مردمی و با همکاری ۱۶۴ هزار خادمیار رضوی در سراسر کشور انجام می‌گیرد. براساس اعلام اسماعیل‌زاده، بودجه اختصاص یافته به این حوزه معادل ۸۶۰ میلیارد ریال بوده است.

از جمله حوزه‌های خاص دیگری که خدمات شاخصی در آن ارائه شده باید به آزادسازی زندانیان اشاره کرد که در چند مرحله رقم خورده است و در مجموع حدود ۳۲۰ میلیارد ریال به این حوزه اختصاص یافته است. همچنین اعتباراتی برای حمایت از ازدواج و تسهیل ازدواج اختصاص داده شده که اعتبار آن حدود ۱۵۵ میلیارد ریال بوده است.

■لبخند رضایت، هدیه آستان قدس رضوی به دانش‌آموزان

حمایت از آموزش و تحصیل در مناطق محروم، یک اقدام اساسی از سوی آستان قدس رضوی است که سبب می‌شود لبخند شادی روی لب دانش‌آموزان پرشماری بنشیند. مدیرکل نذورات آستان قدس رضوی می‌گوید: این آستان مقدس با احداث مدارس مدرن و بهسازی مدارس، نوسازی و به‌روزرسانی امکانات آموزشی و حمایت مستمر از دانش‌آموزان کم‌برخوردار تلاش کرده گامی بلند در راستای ارتقای عدالت آموزشی و ایمن‌سازی محیط‌های آموزشی بردارد. با استفاده از سرمایه‌گذاری کلان و برنامه‌ریزی دقیق آستان قدس رضوی، نه‌تنها زیرساخت‌های آموزشی بهبود یافته، بلکه امید و انگیزه به دانش‌آموزان و خانواده‌های آن‌ها هدیه شده است. این تلاش‌ها با تکیه بر نذورات و مشارکت‌های مردمی، آینده‌ای روشن‌تر برای نسل جدید رقم می‌زند.

به گفته علیرضا اسماعیل‌زاده اعتبار مالی این حوزه هزارو ۸۰۰ میلیارد ریال بوده است که در استان‌های خراسان رضوی، کرمانشاه، گلستان، خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان هزینه شده است.

به برکت نام امام رضا(ع)، خدمات آستان جانان تا آن سوی مرزها هم رسیده و زائران کشورهای همسایه هم از این حوزه بهره‌مند شده‌اند. وی بیان می‌کند: آستان قدس رضوی در سلسله مأموریت‌های کلان خود در حوزه مسائل اجتماعی علاوه بر محرومیت‌زدایی در حوزه محلی و ملی، نگاهی فراتر از مرزها را در انجام کمک‌های بشردوستانه به مسلمانان داشته است. تلاش می‌شود از محل نذورات مردمی و با توجه به میزان مشارکت مردمی در پویش‌ها، به مسلمانان سایر کشورها نیز کمک شود. خدماتی مانند کمک به زلزله‌زدگان افغانستان، خدمت‌رسانی و بدرقه اتباع افغانستانی در مرز دوغارون و کمک به زائران لبنانی نمونه‌هایی از این اقدامات است که اعتبار آن ۱۴۰ میلیارد ریال بوده است.

■بهره‌مندی از نذورات مطابق نیات

هر روزه زائران و مجاوران بسیاری در آستان جانان بانی کارهای خیر می‌شوند و آستان قدس رضوی را به عنوان مجموعه مورد اعتماد خود برای اجرای نیات برمی‌گزینند. سهیم شدن در کارهای خیر یا با نذر انجام می‌گیرد یا هدیه. از همین رو و با توجه به حوزه‌های مختلف ارائه خدمات به مناطق محروم، اداره کل نذورات آستان قدس رضوی نیات متنوعی را پیش‌روی نذران قرار داده است. اسماعیل‌زاده توضیح می‌دهد: در اداره‌کل نذورات آستان قدس رضوی، یک اصل اساسی وجود دارد و آن عمل به نیات است. به این واسطه نذران در زمان انجام فریضه نذر یا اهدا نیت‌های مختلفی مرتبط با حوزه محرومیت‌زدایی را پیش‌روی خود می‌بینند و می‌توانند بر این اساس نذر خود را ادا کنند.

وی درباره تنوع نیات می‌گوید: با توجه به شرایط روز جامعه و خدماتی که از سوی آستان قدس رضوی به مردم کشورمان در مناطق محروم ارائه می‌شود حدود ۲۵ نیت در حوزه خدمات اجتماعی و محرومیت‌زدایی در این ۶ سال تعریف شده است. ایتام، اطعام و اکرام، نان صلواتی، زیارت کودکان نیازمند (پویش بابا رضا)، تهیه لباس ویژه کودکان نیازمند (نذر مادر)، زیارت عتبات محرومین، هزینه تحصیلی (پویش مهر رضوی)، اشتغال، مسکن، کمک خیرخواهانه به مسئله جمعیت، فرزندآوری (شکوه مادری)، آبادانی مناطق محروم، تسهیل ازدواج (تأمین جهیزیه)، پویش آینه و شمعدان (حمایت از ازدواج)، آزادسازی زندانیان معسر و جرایم مالی غیرعمد، قربانی جهت محرومان، زائراولی و محرومان (طرح مهر درخشان)، قربانی عید، درمان و سلامت (نذر شفا)، کمک به ساخت و توسعه مساجد در مناطق محروم، مادران باردار محروم، عقیقه (توزیع گوشت عقیقه در مناطق محروم)، صدقات و خیرات، رد مظالم، فطریه و کفاره و نذر عام (حسب امر به تولیت در حوزه خدمات اجتماعی استفاده شده است) نیاتی است که نذران انتخاب می‌کنند.

رواق هنر

یادنامه‌ای برای استاد گچ‌بری‌های ماندگار حرم مطهر رضوی
حاج ابوالقاسم کمالی‌زاده

روایت یک عمر هنر و ارادت

الهه ضمیری | در آینه‌کاری‌های حرم منور رضوی، میان کتیبه‌هایی که با آیات نورانی آراسته شده‌اند، رد دستانی است که روح هنر را به زیارت رسانده است. استاد حاج ابوالقاسم کمالی‌زاده از آن دسته هنرمندانی بود که آثارش زینت معماری مذهبی ایران و تجلی ایمان، صبر و خلاقیت در بستر گچ و آیه بود. برای شنیدن از زندگی و هنر این استاد ماندگار، به سراغ فرزند او، محسن کمالی‌زاده رفتیم. کسی که روایتش از پدر، همچون گچ‌بری‌های حرم مطهر، پر از جزئیات، عشق و وقار است.

■متولد در خاک خراسان، رشد در سایه هنر

استاد حاج ابوالقاسم کمالی‌زاده ۹ اردیبهشت ۱۳۲۱ در روستای عبدالمجید، از توابع ملک‌آباد فعلی چشم به جهان گشود. هرچند کودکی‌اش در آن روستا سپری شد اما خیلی زود خانواده‌اش به مشهد مهاجرت کردند و در محله بالاخیابان ساکن شدند، جایی که بعدها به یکی از خاستگاه‌های هنری استاد بدل شد. در خانواده‌ای که کار از کودکی آغاز می‌شد، استاد نیز از سن هشت‌سالگی شاگرد استاد عبدالحسین قانع شد و بنایی را آموخت، آغازراهی که به گچ‌بری‌های حرم مطهر ختم شد.

در سال‌های ۱۳۳۱ و ۱۳۳۲، استاد حاج حسین مطیفی‌فر به همراه برادر و گروهی از هنرمندان از اصفهان وارد مشهد شدند. چون با شهر آشنا نبودند، از استاد قانع خواستند شاگردی را معرفی کند. انتخاب استاد قانع، ابوالقاسم کمالی‌زاده، نوجوانی با دستانی پرتوان و چشمانی مشتاق بود. از همان روز، استاد کمالی‌زاده شاگرد استاد مطیفی‌فر شد و گچ‌بری را آغاز کرد. این شاگردی چند سال ادامه یافت تا آنکه به همراه استاد اصفهانی‌اش به اصفهان رفت و چند سالی در آن شهر مشغول کار شد. بازگشتش به مشهد، نقطه‌عطفی شد و با همکاری با استاد مطیفی‌فر در پروژه‌های بزرگ و رسیدن به مهارتی که او را در جوانی به چهره‌ای برجسته بدل کرد، همراه بود.

■آغاز فصل ماندگاری

سال ۱۳۳۷، استاد کمالی‌زاده وارد عرصه کار در حرم مطهر رضوی شد. در آن زمان، فعالیت‌ها محدود به درزگیری آینه‌ها بود. یکی از نخستین آثارش، گچ‌بری روی آینه‌های مقابل ضریح بود که با همکاری استاد مطیفی‌فر انجام شد. اما نقطه‌عطف بزرگ‌تر با آغاز پروژه تالار تشریفات که دو سال به طول انجامید و امروز با نام موزه گنجینه قرآن و نفایس حرم مطهر رضوی شناخته می‌شود، در سال ۱۳۴۴ رقم خورد. این پروژه با همراهی شاگردان مشهدی و اصفهانی در دو طبقه اجرا شد و نشان داد استاد؛ هنرمند، مدیر و مربی توانمندی است. در آن سال‌ها، حرم مطهر رضوی معماری برجسته به نام حاج شکرالله خوش‌دست داشت. او که استعداد و مهارت استاد کمالی‌زاده را دیده بود، او را به نایب تولیت وقت معرفی کرد. این معرفی، دروازه‌ای شد برای ورود رسمی استاد به آستان قدس رضوی. پس از تالار تشریفات، استاد کمالی‌زاده پروژه‌هایی را به‌تنهایی اجرا کرد؛ از جمله اتاق خصوصی، دانشگاه اسلامی رضوی، کتابخانه قدیم حرم مطهر، موزه ملک تهران، مهمانسرای حرم مطهر و بسیاری دیگر.

استاد کمالی‌زاده در دهه‌های بعد در پروژه‌های مذهبی متعددی نقش داشت و با همکاری بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و دوست و یار دیرینش مرحوم مهندس تابش، یادگاری‌های ارزشمندی از خود به جا گذاشته است؛ از جمله طرح توسعه حرم حضرت معصومه(س)، رواق امام خمینی(ره) در قم، بازسازی امامزاده‌هایی که در زلزله بم آسیب دیده بودند، توسعه حرم شاهچراغ(ع)، حوزه علمیه علویه قم، مسجد محمدیه کیان‌پارس، حوزه علمیه امام حسن(ع) در لواسان و ده‌ها مسجد در شهرهای مختلف. آثار او، جلوه‌ای از هنر گچ‌بری و نشانه‌ای از تعهد مذهبی و عشق به اهل بیت(ع) است.

■هنرمندی که از تکرار گریزان بود

استاد کمالی‌زاده از معدود هنرمندان گچ‌بر بود که خود طراحی می‌کرد و اجرا را نیز به‌عهده داشت. او هرگز به تکرار طرح‌ها رضایت نمی‌داد و همواره در پی خلق فرم‌های جدید بود. در پروژه‌های مختلف، از جمله حرم حضرت شاهچراغ(ع) دقت داشت هیچ کتیبه‌ای تکراری نباشد. در آنجا، آیات قرآن کریم را با خلاقیت، دقت و احترام به متن مقدس انتخاب و هر کتیبه را با آیه‌ای تازه گچ‌بری کرد. سبک استاد کمالی‌زاده برخاسته از دل خراسان بود. سبکی ساده، روان و خلوت که در عین سادگی، نظمی درونی و زیبایی خاص خود را دارد. برخلاف سبک اصفهانی که وابسته به نقاشی و تزئینات رنگی است، سبک خراسانی حتی با رنگ طبیعی گچ نیز جلوه‌ای فاخر دارد. استاد معتقد بود پیچیدگی‌های سبک اصفهانی گاه به‌نظمی می‌انجامد، در حالی که سبک خراسانی با وقار و ابهت، بدون نیاز به رنگ‌آمیزی، زیبایی خود را حفظ می‌کند. او این سبک را احیا کرد و در آثار خود و شاگردانش، تمایز آن را با سبک‌های دیگر به‌وضوح نشان داد.

استاد ابوالقاسم کمالی‌زاده به‌عنوان یکی از چهره‌های صاحب‌سبک در گچ‌بری مکتب خراسان، در راستای معرفی و آموزش این شیوه هنری، نظارت بر تدوین و تألیف کتاب «گچ‌بری مکتب خراسان» را برعهده داشت، اثری مصور و منحصربه‌فرد که به‌عنوان متن آموزشی تخصصی در حوزه گچ‌بری شناخته می‌شود و توسط حوزه هنری منتشر شده است.

■میراثی برای نسل هنر

استاد کمالی‌زاده فردی انقلابی، مذهبی و هیئتی بود. خوش‌رو، خوش‌برخورد و مهربان؛ صفاتی که هرکس از اولیاد می‌کرد، به آن‌ها اشاره داشت. صبر، شکیبایی، توکل فراوان و ارادت عمیق به اهل بیت(ع) در رفتار و آثارش مشهود بود. او معتقد بود روزی‌رسان خداست و هیچ‌گاه اجازه نمی‌داد شاگردی بیکار بماند. در کار، جدی و دقیق بود اما در تربیت، مهربان و دلسوز. این ترکیب، او را به الگویی کم‌نظیر برای نسل جوان بدل کرد. در طول عمر بابرکت استاد، بیش از ۳۰۰ نفر به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم از او هنر گچ‌بری را آموختند. او با علاقه و صبر، فوت‌وفن کار را به شاگردانش منتقل می‌کرد و در امور زندگی، ازدواج و کار نیز همراهشان بود. استاد علاوه بر آموزش، انگیزه می‌بخشید، مسئولیت می‌داد و با خانواده شاگردان ارتباطی صمیمی داشت. هر سال، روزی را برای میهمانی با شاگردانش اختصاص می‌داد؛ مجلسی که در آن، هنر و محبت درهم می‌آمیختند. اما دایره مهر او تنها به شاگردان محدود نمی‌شد. استاد کمالی‌زاده به دست‌گیری از نیازمندان و حمایت از ضعیفان شهره بود. چه آن‌ها که در کارگاهش کار می‌کردند، چه آن‌ها که تنها گذرشان به کوچه‌اش می‌افتاد؛ سایه حمایت او بی‌صدا اما گسترده بر سر بسیاری پهن بود.

■وداع با هنرمندی که حرم مطهر را آراست

استاد حاج ابوالقاسم کمالی‌زاده از همان دسته هنرمندانی بود که گچ را به ذکر و دیوار را به دعا بدل کرد. پیکر این استاد بزرگ در صحن کوثر حرم مطهر رضوی به‌رقه شد و در قطعه نام‌آوران بهشت رضا(ع) آرام گرفت. اما رد دستانش هنوز بر آینه‌های حرم مطهر پیداست، در انحنای کتیبه‌ها، در سکوت رواق‌ها، در نگاه زائری که بی‌آنکه بداند، از کنار هنرش عبور می‌کند و دلش آرام می‌گیرد.